

PŘEDBĚŽNÁ ČESKÁ TECHNICKÁ NORMA

ICS 13.040.40 **Únor 2009**

Kvalita ovzduší - Měření emisí ze stacionárních zdrojů - Použití EN ISO/IEC 17025:2005 pro periodická měření emisí

**ČSN P
CEN/TS 15675**
83 4789

Air quality - Measurements of stationary source emissions - Application of EN ISO/IEC 17025:2005 to periodic measurements

Qualité de l'air - Mesures des émissions de sources fixes - Application de EN ISO/CEI 17025:2005 a des mesures périodiques

Luftbeschaffenheit - Messung von Emissionen aus stationären Quellen - Anwendung der EN ISO/IEC 17025:2005 auf wiederkehrende Messungen

Tato předběžná norma je českou verzí technické specifikace CEN/TS 15675:2007. Překlad byl zajištěn Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Má stejný status jako oficiální verze.

This prestandard is the Czech version of the Technical Specification CEN/TS 15675:2007. It was translated by Czech Office for Standards, Metrology and Testing. It has the same status as the official version.

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN P CEN/TS 15675 (83 4789) ze srpna 2008.

Národní předmluva

Změny proti předchozí normě

Proti předchozí normě dochází ke změně způsobu převzetí CEN/TS 15675:2007 do soustavy norem ČSN. Zatímco ČSN P CEN/TS 15675 ze srpna 2008 převzala CEN/TS 15675:2007 schválením k přímému používání jako ČSN, tato norma ji přejímá překladem.

Upozornění na používání této normy

Tato předběžná česká technická norma přejímá technickou specifikaci CEN/TS 15675:2007 vydanou v souladu s Vnitřními předpisy CEN/CENELEC, část 2 a je určena k ověření. Případné připomínky k obsahu normy přijímá Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, Gorazdova 24, 128 01 Praha 2.

Převzetí TS do národních norem členů CEN/CENELEC není povinné a tato TS nemusí být na národní úrovni převzata jako normativní dokument.

Informace o citovaných normativních dokumentech

EN ISO/IEC 17025:2005 zavedena v ČSN EN ISO/IEC 17025:2005 (01 5253) Posuzování shody – Všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří

EN 15259:2007 zavedena v ČSN EN 15259:2008 (83 4785) Kvalita ovzduší – Měření emisí ze stacionárních zdrojů – Požadavky na měřicí úseky, stanoviště, cíl měření, plán měření a protokol o měření

Souvisící ČSN

ČSN ISO 31-0 (01 1300) Veličiny a jednotky. Část 0: Všeobecné zásady

ČSN ISO 31-8 (01 1300) Veličiny a jednotky. Část 8: Fyzikální chemie a molekulová fyzika

Upozornění na národní poznámky

Do normy byly k článkům 3.16, 3.29 a k příloze D doplněny informativní národní poznámky.

Vypracování normy

Zpracovatel: Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Doc.Ing. František Skácel, CSc. a Ing. Viktor Tekáč, Ph.D.

Technická normalizační komise: TNK č. 117 „Kvalita ovzduší“

Pracovník Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví: Ing. Gabriela Šimonová

TECHNICKÁ SPECIFIKACE CEN/TS 15675

TECHNICAL SPECIFICATION

SPÉCIFICATION TECHNIQUE

TECHNISCHE SPEZIFIKATION Říjen 2007

ICS 13.040.40

Kvalita ovzduší - Stacionární zdroje emisí - Použití EN ISO/IEC 17025:2005 pro periodická měření emisí

Air quality – Measurement of stationary source emissions – Application of EN ISO/IEC 17025:2005 to periodic measurements

Qualité de l'air – Mesures des émissions de sources fixes – Application de EN ISO/CEI 17025:2005 a des mesures périodiques

Luftbeschaffenheit – Messung von Emissionen aus stationären Quellen – Anwendung der EN ISO/IEC 17025:2005 auf wiederkehrende Messungen

Tato technická specifikace (CEN/TS) byla schválena CEN 2007-10-18 pro přechodné použití.

Doba platnosti této CEN/TS je zatím omezena na tři roky. Po dvou letech budou členové CEN požádáni o jejich připomínky, zvláště o odpověď, jestli může být CEN/TS převedena na evropskou normu.

Členové CEN jsou žádáni oznámit existenci této CEN/TS stejným způsobem jako pro EN a učinit tuto CEN/TS dostupnou. Je přípustné udržovat konfliktní národní normy v platnosti (souběžně s CEN/TS)

dokud se nedosáhne konečného rozhodnutí o možnosti převedení této CEN/TS na EN.

CEN
Evropský výbor pro normalizaci
European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung
Řídicí centrum: rue de Stassart 36, B-1050 Brusel

© 2007 CEN Veškerá práva pro využití v jakékoli formě a jakýmkoli prostředky Ref. č.
CEN/TS 15675:2007 E
jsou celosvětově vyhrazena národním členům CEN.

Členy CEN jsou národní normalizační orgány Belgie, Bulharska, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irska, Islandu, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spojeného království, Španělska, Švédska a Švýcarska.

Předmluva

Tento dokument (CEN/TS 15675:2007) byl vypracován technickou komisí CEN/TC 264 „Kvalita ovzduší“, jejíž sekretariát zajišťuje DIN.

Tento dokument je postoupen členům CEN k oficiálnímu hlasování.

Tento dokument byl vypracován pracovní skupinou WG 19 „Strategie měření“ technické komise CEN/TC 264 jako jeden ze tří základních dokumentů pro měření emisí ze stacionárních zdrojů:

- EN 15259 Měření emisí ze stacionárních zdrojů – Požadavky na měřicí úseky, stanoviště, cíl měření, plán měření a protokol o měření
- CEN/TS 15674 Kvalita ovzduší – Měření emisí ze stacionárních zdrojů – Návod k vypracování standardních metod
- CEN/TS 15675 Kvalita ovzduší – Měření emisí ze stacionárních zdrojů – Použití EN ISO/IEC 17025:2005 pro periodická měření emisí.

Podle Vnitřních předpisů CEN/CENELEC jsou tuto technickou specifikaci povinny zavést národní normalizační organizace následujících zemí: Belgie, Bulharska, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irska, Islandu, Itálie, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Kypru, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spojeného království, Španělska.

Obsah

Strana

Úvod 6

1 Předmět technické specifikace 7

2 Normativní dokumenty 7

3 Termíny a definice 7

4 Požadavky na management 10

5 Technické požadavky 10

5.1 Všeobecně 10

5.2 Osoby pracující v laboratoři 10

5.3 Prostory a podmínky prostředí 11

5.4 Zkušební a kalibrační metody a validace metod 12

5.5 Zařízení 13

5.6 Návaznost měření 14

5.7 Vzorkování 15

5.8 Zacházení se zkušebními a kalibračními položkami 18

5.9 Zajišťování kvality výsledků zkoušek a kalibrací 18

5.10 Uvádění výsledků 19

Příloha A (informativní) Technické normy pro měření 20

Příloha B (informativní) Příklad kritérií způsobilosti pracovníků provádějících měření emisí 21

Příloha C (informativní) Výběr normovaných metod 24

Příloha D (informativní) Příklady zařízení pro měření emisí 25

Příloha E (informativní) Provozní a ověřovací zkoušky zařízení 31

Příloha F (informativní) Příklad prohlídky stanoviště 32

Příloha G (informativní) Seznam zkratk 33

Bibliografie 34

Úvod

Evropská norma EN ISO/IEC 17025:2005 obsahuje obecné požadavky na způsobilost zkušebních laboratoří, které chtějí prokázat, že mají zaveden systém kvality, jsou technicky způsobilé a schopné poskytovat technicky ověřené výsledky.

EN ISO/IEC 17025:2005 uvádí v části 1.6 v poznámce 1, že aby byly požadavky uplatněny shodným způsobem, je nezbytné vysvětlit nebo interpretovat určité požadavky této normy. Tato technická specifikace CEN poskytuje návod k použití EN ISO/IEC 17025:2005 ve specifických podmínkách periodických měření emisí ze stacionárních zdrojů. Při přípravě této technické specifikace CEN se postupovalo podle návodu pro využití této evropské normy ve specifických podmínkách uvedeného EN ISO/IEC 17025:2005 v příloze B.

Periodické měření emisí lze provádět pro celou řadu látek s použitím různých technik sestávajících z odběru i analýzy vzorku. Příklady příslušných normovaných metod CEN a ISO jsou uvedeny v příloze A.

Periodické měření emisí nachází široké využití, zvláště v případech, kdy nelze použít trvale instalovaných automatizovaných měřicích systémů (AMS) nebo kdy bylo shledáno jejich použití nevhodné z cenových nebo technických důvodů. Periodické měření, které lze provádět pro potřeby orgánů ochrany ovzduší, zahrnuje:

- měření s cílem prokázat dodržení emisních limitů;
- kalibrace AMS;
- terénní zkoušky AMS při typových schvalovacích zkouškách;
- určení emisních faktorů pro použití při obchodování s emisemi a při emisních inventurách.

V oblasti měření emisí ze stacionárních zdrojů představují odběr vzorků na stanovišti a jejich analýza v laboratoři dvě velice odlišné činnosti, které zpravidla provádějí dvě různé skupiny pracovníků, které nemusí patřit ke stejné laboratoři. Pro zajištění shody s ustanovením článku 4.5 EN ISO/IEC 17025:2005 musí být buď vzorkovací skupina, nebo analytická skupina určena jako hlavní dodavatel a druhá skupina jako subdodavatel. V tomto případě by měly být jasně definovány požadavky na spolupráci těchto skupin a minimální požadavky určené příslušnými metodami odběru a analýzy vzorků. Těmito prostředky by měly být jasně definovány cíle auditu sledované při realizaci jakéhokoli auditu či akreditačního procesu.

V některých členských zemích CEN se pro periodická měření prováděná pro potřeby orgánů ochrany ovzduší požaduje akreditace odběru a analýzy vzorků. Pokud tomu tak není, je obecně žádoucí, aby byl subdodavatel akreditován pro příslušný rozsah odběrů nebo analýzy vzorků podle EN ISO/IEC 17025:2005. Pokud to nelze zajistit, měl by dodavatel provést u subdodavatele audit k ověření jeho způsobilosti pro EN ISO/IEC 17025:2005. V některých členských zemích CEN mohou platit požadavky právních předpisů požadující:

- aby odběr a analýzu vzorků prováděla jediná laboratoř nebo
- aby „vzorkovací“ skupina byla vždy hlavním dodavatelem zodpovědným za celé měření včetně podpisu celého protokolu o provedeném měření.

Tato technická specifikace doplňuje EN ISO/IEC 17025:2005 objasněním některých ustanovení a uvedením podrobností. Nemění však žádné z ustanovení EN ISO/IEC 17025:2005 a laboratořím se připomíná potřeba splnění všech příslušných požadavků uvedených v EN ISO/IEC 17025:2005. Čísla kapitol v této technické specifikaci CEN odpovídají číslům kapitol v EN ISO/IEC 17025:2005, přestože text uvedený v této technické specifikaci se neopakuje. EN ISO/IEC 17025:2005 zůstává závazným dokumentem a v případě nesrovnalostí jsou pro jednotlivé akreditační orgány nástrojem řešení sporných otázek.

Seznam zkratk použitých v této technické specifikaci CEN je uveden v příloze G.

1 Předmět technické specifikace

Tato technická specifikace doplňuje EN ISO/IEC 17025:2005 a je vhodná k prokázání způsobilosti laboratoří provádějících periodická měření emisí ze stacionárních zdrojů zahrnujících:

- odběr reprezentativních vzorků znečišťujících látek a následnou analýzu prováděnou v laboratoři pro stanovení plyných a pevných složek vzorků;
- určení vztažných veličin jako jsou teplota, tlak, vlhkost a obsah kyslíku na měřicím stanovišti;
- použití přenosných přístrojů (jako jsou ruční a přenosné přístroje používané mobilními laboratořemi) na měřicím stanovišti.

Tuto technickou specifikaci mohou použít laboratoře provádějící periodická měření emisí ze stacionárních zdrojů, kalibraci instalovaných automatizovaných měřicích systémů v souladu s EN 14181:2004 nebo terénní zkoušky automatizovaných měřicích systémů pro účely typového schválení nebo hodnocení způsobilosti.

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.